

alaprajz

„Természetes módon”

Telepestest

MUMUTH

Terep-vetület

Téma: iroda

Egy ház, amit szeretek

Fennmaradó rend

A királyi műsorgyár

5

16. évfolyam
2009. szeptember-október
Ára: 845 Ft
HU ISSN 1417-6939

1

Az autópálya mellett fenyők és parafatölgyek alkotta ligetes erdő tűnik fel. A dinamikusan urbanizálódó Lisszabon környéki tájképben megnyugtatólag fennmaradt természeti elem tektonikusan vetett zöldfelületben folytatódik a sűrűn beépített lakózóna felé. Karakteres, több szint magas, keskeny épülettömeggel való lezárás egyértelműsíti a terepvetületek mivoltát. Metszések és kihajtások mérnöki rendjében tűnnek fel az épülettömbök.

Vukoszóvlyev Zorán

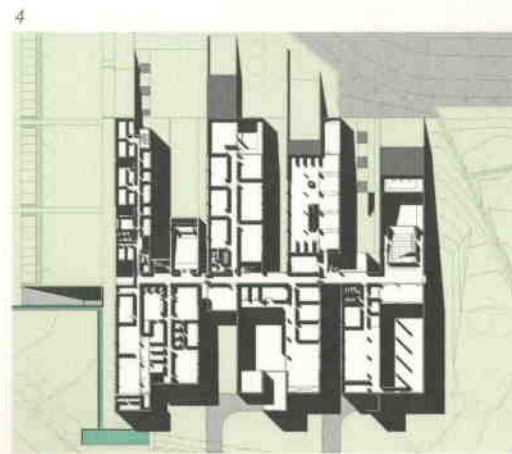
Az ARX Portugal alapító testvérpárja, José (1963) és Nuno (1961) Mateus a '80-as évek közepén végzett a Lisszaboni Műszaki Egyetem Építészkarán. Nuno Mateus a New York-i Columbia Egyetemen folytatta posztgraduális tanulmányait 1987-ig, majd Peter Eisenman irodájában dolgozott. Később José Mateussal együtt Daniel Libeskind műtermében dolgoztak, majd 1990-ben megalapították közös irodájukat. Generációjuk képviselői közül, talán nekik sikerült a legkoherensebbül összhangba hozniuk a külföldön szerzett gyakorlatot az ország sajátos, hagyományokon alapuló kontextusával. Ezáltal válhattak korosztályuk egyik legizgal-

2

Terep-vetület

Műszaki Iskola, Barreiro, Portugália

masabb, elszánt kísérletezéseken és következetesen végigvitt gondolatokon alapuló alkotóivá. Építészeti döntésük lendületes, könnyed tömegformálásban rendezzi a meglévő szituációt: első ismertséget hozó munkájuknál, az ílhavi Tengerészeti Múzeumnál (2002) a régi épületeket teljesen újraorganizálták az új kiállítási koncepció érdekében. A portói Vérbank épületénél (2004) még egyértelműbb a konstruktív rendteremtés attitűdje: a kaotikus lakókörnyezetben a több utcára nyíló telekegyüttesben egy nagyon szigorú technológiai vonalra kellett elhelyezni a funkciókat, melyet egy vonal-gesztussal oldottak meg, amely néhol előtető, néhol oldalfal, máshol épülettömeget fed.² A cascaisi Zenekonzervatóriumnál (2007) pedig egy meglévő villaház belső udvarába, szinte kertépítészeti elemként hozták létre az addíciót. Érdeklődésük

láthatóan a tereptárgy és kert vonatkozásaira koncentrált az utóbbi időben, mely a természet, a mesterségesen formált kert-táj és az épített elem komplex egymásrautaltságát vizsgálja. A Tejo folyó hatalmasra kiszélesedő tölcser-torkolat-öblében kis városok sokasága kíván a főváros infrastrukturális adottságainak holdudvarában önálló fejlődési pályára lépni. Természetesen a metropolisz közelsége meghatározza a területfejlesztések funkcionális jellegét, tömbházas és lakóparkos beépítések heterogenitása váltja fel az egykori mezőgazdasági területek rurális arculatát. Koncepciótlannak tűnő urbanisztikai fejlesztések identitásnékülisége jellemzi a váltást. Magasházak szomszédságába, az autópálya mellett húzódó zöldsávba integrálódott a barreiroi főiskola épülete. A tervezők a hosszan elnyúló telek

1. Házmetcsék, parkoló, környezet

2. Toronyszerű keskeny metszék az urbánus közeg határán

3. Vertikális tömb vezet fel a horizontális elnyújtott tektonikus elemek sorát

4. Alaprajz

5. Tömbök közötti félátrium és tömbből elhagyott tértest

¹ www.orx.pt

² Sokunknak tudatába beleégett a portói Vérbank szalagszerűen komponált koncepció-makettjének logikus természetessége, amikor korai záródo-latként láthattuk a testvérpár magyarországi kiállítását: Percorso/Útvonal, NÉH Galéria, 2002. 11. 27. – 2002. 12. 15.

1

2

Építésszek: José Paulo Mateus, Nuno Miguel Mateus

Építész munkatársak: Paulo Rocha, Stefano Riva

Kert- és tájtervezés: Global Arquitectura Paisagista Lda.

Statika: Tal Projecto Lda.

Elektromos berendezések, biztonságtechnika és telekommunikáció: AT Lda.

Gépészet: Aquadomus Lda.

Megbízó: Instituto Politécnico de Setúbal

Fotó: iz. architects

északi végéhez koncentrálták a parkolózónát, hogy a déli fenyő- és parafaerdőhöz közel kerülhessen a beépítés, illetve megtartható lehessen a zárványként ittmaradt természeti táj jelentős része. Észak-dél tengelyű központi folyósóra hasábokból felfűzött kompozíció illeszkedik az építési határzónába. A keskeny épülettömbök között udvarok nyílnak fel, mely a bütü-felületükön burkolt és zöldtetővel fedett épületsávok között felnyíló félátriumokat generál. Az épülettömbök e köztes területekre homlokzatokkal nyitnak, vakolt felületkezelésük a komponálás metszet-jellegét erősíti. Tektonikus vetődésekként hatnak e mesterséges épített elemek a domináns természetes zöldfelület megjelenése mellett.

A hasábok magassági és szélességi viszonyai a belsők funkcionális igényei szerint kerültek meghatározásra, elsődleges egymás mellé fűzésük egyes tetőfelületek rámpás kialakításával oldódik. Az ARX Portugal építészeire jellemző nagyvonalú térbeli kompozíció a belső terek entitását részesíti előnyben a teljes beépítés elsődlegesnek tűnő vonalszerűségén túl. E komponálás logikai felvezetése a parkoló mellett ma-

3

4

5

gasodó többszintes épületszárny, mely keskeny (egyes nézetekben toronyszerű, a fő megközelítés tekintetében pedig hatalmas frontális síkként) tömegével a beépítés helyszínrajzi ritmikus diszpozícióját vetíti előre, ugyanakkor „épületszerűen” illeszkedik a közeli társasházak masszív tömbjeihez.

A tetősíkokba süllyesztett negatív térkubusok tovább gazdagítják a belső terek használati rangját, elmélyülést szolgáló pácio-teraszok képződnek, melyek a tetősíkból kiemelkedő felülvilágítókra válaszoló kontraelemek: a belső tér hierarchiájának és tagoltságának kiegészítő és elvonó elemei e formamódosítások. A kétszintes épületsávok (előadók, szemináriummi termek, menza, könyvtár) a keleti oldalon a magasabban futó útfelülethez rámpákkal érnek ki, a nyugati oldalon azonban határozott kétszintes nyersbeton bütövel jelennek meg a park fái között.

A terephez tektonikusan integrált beépítés egy nagyméretű grafikus kompozíció, mely vertikális és horizontális értelemben is átvezet az épített környezet és a természetes park között.

1. Szürke bütőfalak és vakítóan fehér vetődés-homlokzatok

2. Tömbök tektonikus rendje

3. A lépcső megformálása az ARX védjegye

4. Felülvilágító-kompozícióval tagolt teremter

5. Architektúraelemek adta lépték a tömbök között

„A tanulmány az OTKA 68610 számú kutatása és a MTA Bolyai Ösztöndíj támogatásával valósult meg.”